

రావుకి సడన్ గా కడుపులో నెప్పి వచ్చింది. బాదతో మెలికలు తిరిగి పోతున్నాడు. భార్య లీలకు ఏమీ తోచలేదు. గబరాగా పామిలీ ప్రంధ్. సర్దరీ ప్రొఫెసరు యిన చౌదరిగారికి ఫోనుచేసింది. ఆ రాత్రి పన్నెండు గంటల సమయంలో కూడ కబురందగానే వచ్చేశారు డాక్టర్ చౌదరి.

“ఎప్పటి నుండి నెప్పి? వామిటింగ్స్ అవుతున్నాయా? టెంపరేచర్ వున్నట్టుండే! డిన్నర్ ఏం తినుకున్నారు? నెప్పి ఎటువైపు ఎక్కువగా వుంది? కుడి వైపునా?” పొట్టనొక్కుతూ అడిగాడు. కుడివైపు నొక్కగానే కెవ్వుమని అరిచి గిలగిల్లాడిపోతున్నాడు రావు. లీలకు కళ్ళ నీళ్ళు తిరిగాయి.

“ఇది ఎక్యూట్ ఆపెండిసైటిస్ వెంటనే ఆపరేషన్ జరగాలి. ప రీక్ష పూర్తి చేస్తూ అన్నాడు డాక్టరు.

గుండె బేజారయ్యింది లీలకు, ఆపెండిసైటిస్ అంటే ఇరవైనాలుగంటలలో ఆపరేషన్ జరగాలంటారు కదూ! ఇప్పుడేం చెయ్యాలి పెద్ద వాళ్ళెవరు దగ్గరలేదు. తల్లి దండ్రులూ, అత్త మామలూ, ఎవరి సల్లగామంతో వారున్నారు. అన్నదమ్ములూ, అక్కచెల్లిళ్ళూ బావగార్లు ఉద్యోగరీత్యా తొలికక్షిల్లోనూ

ఉన్నారు. ఇక్కడ తనకెవరున్నారు? కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంది.

‘అదేమిటమ్మా! ఆపెండిసైటిస్ కేస్ కే ఆంత భయమా? మరేం ఫరవాలేదు. ఇవీ వెకటనే ఆపరేషన్ జరగాల. తొందరగా రెడీఅవ్వండి రావుని తీసుకు వెళదాం’ నచ్చచెబుతున్నట్టుగా అన్నాడు డాక్టరు.

“డాక్టర్ గారూ! నాకుచాలా భయంగా వుంది పోనీ మావాళ్ళు వచ్చే వరకూ ఆగకూడదూ! ఆమ్మో! ఆపరేషనంటే నేనొక్కడాన్నే ఏంచెయ్యను? నాకసలే భయం” గుండెలమీద చెయ్యి వేసుకుంటూ అందిలిం

“బాగుండమ్మా! ఇప్పుడు ఎవరైతని అంటే మావాళ్ళు వచ్చేవరకూ ఆగమంటారేమిటి. ఏ మాత్రం ఆలస్యం చేసినా ప్రమాదం. అయినా మేమంతాలేమా? మీ వాళ్ళకి కబురుచేద్దాం ముందు మీరు కదలాలి” విసుగుదాచుకుంటూ పాచ్చ రిస్తున్నట్టుగా అన్నాడు డాక్టరు.

గతాగతా ప్యూన్ని పిలిచి తనవాళ్ళు ఆడ్రెస్ లు, ఫోన్ నెంబర్లు యిచ్చి రావుతో కలిసి డాక్టరు కారులో కూర్చుంది లీల.

రావుని స్ట్రైచర్ మీద వాడుకోకి తీసుక వెళ్ళారు. స్పెషల్ రూము ఒక్కటి కూడా ఖాళీలేదు. ఇక చేసేదేంలేక జన

రల్ వార్డులోనే ఒక ఘోషగావున్న బెడ్ ఎలాట్ చేశారు. అయినా ఉన్న వాళ్ళకి జనరల్ వార్డులోనే స్పెషల్ రూం తయారయిపోతుంది. చీఫ్ స్వయంగా వచ్చి అడ్మిట్ చేయడంలో వార్డ్ బోయ్ డ్యూటీ సర్ప్ చక్కచక్కా పనులు చేస్తున్నారు. రావు మంచం చుట్టూ స్ట్రీన్ స్టాండ్ పెట్టారు. సెలైన్ స్టార్ట్ చేసి ఆపరేషన్ కి రెడీచేశారు. ఫియేటర్ సర్ప్ కి, అనస్టిథిస్ కి మెమోస్ వెళ్ళాయి.

తెం తెలవారుతుండగా ఆపరేషన్ పూర్తయి రావుని మళ్ళీ బెడ్ మీదకు మార్చారు. ఒక వేతికి సెలైన్ ట్యూబ్ ముక్కులో రైల్స్ ట్యూబుతో అవేతనంగావున్న రావుని చూసి లీల బోయ్ మని ఏడుపు ప్రారంభించింది. డ్యూటీ సర్ప్ గబగబా లీలను రూమ్ లోపలికి తీసుకు వెళ్ళింది. డ్యూటీ అసిస్టెంటు డ్యూటీ హాస్ సర్జను బి.పి వల్సుచూసుకుంటూ అక్కడే వున్నారు.

కబురందగానే డై రెక్టుగా టాక్సివేసు కుని తెల్లవారేటప్పటికి వచ్చేశారు. అటు తల్లిదండ్రీ ఇటు అత్తమామలూ, రావడమే హాస్పిటల్ కి వచ్చేశారు. ఆప్పటికే రావుకి ఆపరేషన్ అయి పరిస్థితి సంతృప్తి కరంగా వుండడంలో బలవంతమీద లీలను తీసుకుని యింటికి వెళ్ళారు లీల తల్లి, తండ్రి, తావు తల్లి దండ్రులిద్దరూ రావుని చూసుకుంటూ అక్కడే వుండి పోయారు.

ఇల్లు చేరగానే లీల స్నానం చేసి గబగబా రెడీయై తండ్రి కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకొమ్మన్నా తను వినిపించుకోకుండా మళ్ళీ హాస్పిటల్ చేరింది.

నాలుగైదు రోజులు గడిచాయి. రావు సంతృప్తికరంగా కోలకుంటున్నాడు. ఆ రోజే తేలిగ్గా ఆహారం యిచ్చారు. లీల ఒక్క క్షణం అతని మంచం దలి పెట్టడంలేదు. అందరూ వచ్చి లీలకు ధైర్యం చెప్పి వెళ్ళిపోతున్నారు. ప్రతి పూటా ఎవరో ఒకరు బలవంతంగా పెడితే కానీ బోజనమైనా చేయటంలేదు. అత్త గారు కోడలికి తన కొడుకుపై గౌరవేమకు మురిసిపోతుంది. సరిగ్గా ఆహారం తీసుకోమని కోడలిని మందలిస్తోంది. జనరల్ వార్డులో వుండవలసి వచ్చినందుకు విసుక్కుంటూ, తిట్టుకుంటూ రోజులు లెక్క పెట్టుకుంటూ గడుపుతున్నారంతా.

“పైడమ్మా! పైడమ్మా!” స్టాప్ సర్ప్ వరండాలోకి వచ్చి బిగ్గరగా ఆరిచింది

“పస్తున్నామ్మా” ప్రక్క వార్డులో నుండి పరుగున వచ్చిందో నలభై య్యేళ్ళ పునిషి.

“ఏమిటి పైడమ్మా! ఎన్ని సార్లు చెప్పినా బుద్ధిలేదేనీకు! ఆ మంచం మీద మనిషినలా పదిలేసి నీ యిష్టం వచ్చినట్లు షికార్లు కొడుతున్నావ్. ఆ సెలైన్ చూడు ట్యూబులు జాజ్జై ఎలా కారి పోయిందో ఈ సారి మంచం వదలి కనిపించు నీ పని చెప్తాను. స్టాప్ వద్దు గదమాయించగా అంటూ తన సీటు దగ్గ వెళ్ళిపోయింది.

“ఈ దిక్కుమాలినోడు చచ్చి పోయినా బాగుండేది దేముడో! ఈడి జబ్బు నా చావుకొచ్చింది నాయనోయ్! బిగ్గరగా ఏడుస్తూ విసురుగా వాడి చెయ్యి

కడలకుండా పట్టుకుని దబ్బుమని నేల మీద కూర్చుండి వైదమ్మ. స్టాప్ విసురుగా బైటకువచ్చి "చీ నో ర్యు య్" గర్జి చినట్టు ఆనే సూకి టక్కున నోరు మూసుకుని కళ్లు తుడుచుకుంటూ కూర్చుంది.

వింటున్నలీల, అత్తగారు లలితమ్మ కొయ్యళారివీయారు వైదమ్మమాటలకు. లీల కుతూహలంతో వైదమ్మ భర్త వివరాలడిగింది.

వైదమ్మ భర్త నారయ్యకు క్రింది దవడమీద కాన్సర్ వచ్చింది. (Hemi - Mandibulectomy) హెమి మాండ్ బులెక్టమీ చేశారు. వారంరోజులనుండి షాక్ లోనేవున్నాడు అతని కండిషన్ ఆనలేమీ బాకలేదు ఎప్పటికప్పుడు బ్లడ్, సెలెన్ ఎక్కిస్తూనే వున్నారు. ఆఖరికి ఇంజక్షన్స్ చేసి సచోట కూడా ఇన్ ఫెక్ట్ అయిపోయింది

"ఏమిటమ్మాయి! అలా మాట్లాడతావు? కట్టుకున్నవాడు యింకా చావలేదని ఏడిస్తున్నావా? అలా ఏడుస్తుంటే తనంకేం బాగుంటాడు. భర్తను జాగ్రత్తగా చూసుకుంటూ పసుపు కుంఠ నిలబెట్టమని దేముడ్చి కోరుకోవాలి. ముకోడల్ని చూడ. వాడి ప్రక్క ఒక్క నిముషమైనా వదిలిపెడుతోందా? అన్నీ దగ్గకుండి చూసుకుంటోంది." లలితమ్మ చావస్తంగా నాతివ్యధర్మాన్ని ఏకదవు పెడుతోంది.

"చాల్లేవమ్మా! మహా చెప్పొచ్చావ్" కళ్ళు తుడుచుకుంటున్న వైదమ్మ నిరసనగా అంది "పూట పూటా నాకూ ఎవ

రైనా అన్నం తెచ్చిపెట్టి బ్రహ్మీ పైకితే, నేను మా ఆయునకి యంత కంటే బాగానే సేవ చేయగలను" వ్యంగ్యంగా అని అంతలోనే భోయమని ఏడుపు ప్రారంభించింది.

"మికేంతల్లీ కలిగిన మా రాజులు మా పాట్లు మీకేం ఆగ్గమవుతాయ్. వారంరోజులైంది నేను అన్నంతిని. మొన్నటిదాకా కుళాయినిళ్ళతోనే కడుపు నింపుకున్నాను. మొన్నటినుండి రోజూ మద్దినేళ అల్లా వార్డులోకిపోయి వాళ్ళు తినేసిన షాక్ లో అన్నం దేవుకుని తింటున్నాను కాస్త పక్కకెల్త్రాలు సర్సమ్మ గయ్యమంతోంది. టీ తాగుదామన్నా నాదగ్గర ఎర్రని ఏగానితేదు. మరి నేను ఎలా బ్రతుకుతానుకుంటున్నాను. పోనీ యిడైనా బతికి బట్టకడతాదాఅంటే అంటే ఆ ఆశలేను. ఏడుచస్తే నాపొట్ట పోసుకోదానికి నాకెలాగా వుంటుంది ఏడుచచ్చినోడుకాదు, బతికి నోడుకాదు. మధ్య యింతా నా చావు కొచ్చింది." అంటూ బోరుమనివిడిచింది.

లీల నివ్వాంతపోయి అలానేకూర్చుండి పోయింది. తను ఎ త అదృష్టవంతురాలు. భర్తమీద లభిమానం, ప్రేమవెల్లడింతుకోగల అవకాశం దొరికింది. పాప మావ్యక్తికి భర్తమీద ప్రేమకంటే ఆకలి మంటలే ఎక్కువ. ఎంతటి కఠినసత్యం. తను అంతవరకూ ఇద్దరూ కష్టపడి సంపాదించినదంతా ఏదో బ్రతుకులాడనే ఆశతో ఈ ఇరవైరోజులనుండి ఖర్చు పెట్టేసివుంటారు. ఇక దబ్బులేదు, భర్త బ్రతుకులాడనే ఆశలేదు. తనుబైటికి వెళ్ళి కూలీచేసుకునే అవ

కాశమూ యువ్వుల్లోలేదు. ఏ బాధ అయింది.
 నైనా వెలిబుచ్చడానికైనా ఆర్థికస్థితి "ఉన్నవాళ్ళ బాధ అగాధ సముద్రం
 ఎంత ముఖ్యమో లీలకు కళ్ళకు కుట్టినట్టు" లేని వాళ్ళ బాధ అగ్ని పర్యతం"

మం దు చూ పు

కూమి తనచుట్టూ తను తిరుగుతూ
 తనశరీరం కొంత మండుతున్నా
 భగభగ మండే సూర్యునిచుట్టూ
 పరుగెత్తుతూనే ఉంటుంది
 మొత్తం శరీరంలో వసంతాన్ని వింపడానికి

ప్రియుడు
 తన మనసును కొంత చీకటి
 ఆవరించుకుంటున్నా
 బెట్టుసరిచేసే ప్రీయురాలి చుట్టూ

తిరుగుతూనే ఉంటాడు
 జీవితమంతా వెలుగు నింపుకోడానికి

ప్రజలు
 తమలో కొందరి జీవితాలు
 ఆహుతి అవుతున్నా
 ఆగకుండా ప్రజ్యురిల్లే విప్లవంకోసం
 ఎగబడుతూనే ఉంటారు
 అందరి జీవితాలు
 ఆహుతికాకుండా ఉండడానికి.

— సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి

త ల లు

బెదరిన
 వుట్టనుండి
 బెదరిన చీమలు
 పరుగులెత్తినట్లు
 లేమికొలిమినుండి
 ఆకలిపొగలెగబడినప్పుడు
 ఆకలి తీర్చలేని
 మంచినీళ్ళుకూడా
 అసహాయతతో

మెడబడతాయి.
 తడబాటుతో
 పొలమారిందని
 మీతలలమీదమీరే
 బాదుకుంటున్న
 అన్నార్తుల్లారా!
 బాదవలసిన తలలు
 వేరేఉన్నాయని
 తెలుసుకునేదెప్పుడు ?

— శిఖామణి